

oriešok

leto 2010

Časopis pre deti, ktoré rady maľujú a čítajú

Časopis pro děti, které rády malují a čtou

Milé deti, už veľmi, veľmi dávno si začali ľudia na celom svete rozprávať rozprávky. Najprv si ich rozprávali dospelí medzi sebou a krátili si tak dlhé večery. Vtedy ešte nebola televízia a dobrí rozprávači boli veľmi cenení, veď poskytovali všetkým zábavu. Neskôr začali dospelí rozprávať rozprávky aj deťom. V rozprávkach sa zrkadlil ich okolitý svet, príroda a život, ktorého boli súčasťou. Ľudia z hôr vo svojich rozprávkach vykreslili napríklad i les a zvieratká v ňom žijúce, ktorým prisudzovali ľudské vlastnosti. Naša dnešná rozprávka pochádza z českých hôr – Krkonôš. Jej hrdinom je ježko. Prečítajte si ju a možno takého ježka stretnete nielen na výlete, ale možno aj na prechádzke v blízkom parku. Chvíľu ho pozorujte a uvidíte, aký je to zaujímavý tvor.

Vaša redakcia

Ako sa stal ježko princom

Bol raz jeden **pastier** a ten nemal žiadne deti. Jeho žena veľmi nariekala, že im pánboh nepožehnal. Raz celá rozžialená povedala: „**Bodaj** by som aspoň ježka za syna dostala! Aj taký syn je lepší ako nič!“ A tu zrazu kde sa vzal, tu sa vzal, spoza pece sa **prikotúlal** malý ježko. A ježko-syn hneď kričí, aby mu dali bič, trúбку a stádo kráv, že ide pásť na lúky pod horou a do lesa. Novopečený otec sa ešte **nespamätal** z prekvapenia, ale stádo mu odovzdal. A milý ježko ženie stádo do lesa. Tam, na peknom zelenom mieste zapichol **palicu** do zeme a stádo sa okolo nej páslo. On sám si zaliezol do **bútlavého** duba a pekne si tam oddychoval.

Po nejakom čase ide okolo kráľ. Bol v lese na **poľovačke**, a čo vidí? Palicu, stádo sa okolo pasie, ale pastier nikde. Vtom vidí v dube spať ježka. I poslal k nemu sluhu, s odkazom, nech sa dostaví ku kráľovskému veličenstvu. Ale ježko len **odvrkol**, že kráľ k nemu má práve tak ďaleko, ako on ku kráľovi.

Kráľ **porozmýšľal** a znovu poslal sluhu s odkazom, či by im ježko neukázal cestu z lesa. Ježko na to, že ukáže cestu, ale len pod podmienkou, že dostane princeznú za ženu. Aj to len vtedy, keď dostane sľub aj s úpisom od pána kráľa, hneď teraz pekne na ruku.

Kráľ úpis vyhotovil trňom na dubovom liste a ježko si milý úpis konským vlasom priviazal na krk. Potom vyviedol kráľa z lesa.

Ježko zahnal stádo domov a povedal otcovi: „Otec, osedlajte mi kohúta, idem za nevestou.“ A otec na to: „Nuž akože ti ho mám osedlať, veď sedla na kohúta niet!“

„Ale veď mu len dajte niť do zobáka a uvidíte.“

A skutočne, ježko sa vyšvihol na milého kohúta a cvála si to do hradu. Stráž ho však nechcela pustiť. Ježko preto **popchol** kohúta, kohút stráž preletel a dosadol rovno na hradnom nádvorí.

Kráľ sa vybral za najstaršou dcérou a hovorí jej: „Milá dcéra, prišiel si po teba ženích.“ O ona na to:

„Ježka si nevezmem za muža, radšej skočím z okna!“ Obrátil sa kráľ na prostrednú dcéru a tá odvrkla, že radšej do studne skočí, ako by sa stala ježkovou ženou. Tu zavolať kráľ najmladšiu dcéru a tá povedala: „Ak je to tvoja vôľa otec, neostáva mi nič iné ako **poslúchnuť**.“

A tak sa hrade slávila skromná svadba ježka s princeznou. Podávala sa sladká kaša s medom a perníkom, pečená **hydina**, medovina, husté pivo. Kráľ sa takým ženichom príliš nechválil.

Bodaj – bodejť
bútlavého – trouchnivého
hydina – drúbež
nеспamätal – nevzpamatoval

odvrkol – odseknul
palica – hŕl
pastier – pastýř
poľovačka – lov

popchol – popohnal
porozmýšľal – popřemýšlel
poslúchnuť – poslechnout
prikotúlal – přikoulel

Keď bolo po svadbe, ježko podal princeznej nožik a povedal jej. „Týmto nožikom mi rozpáraj kožu pod krkom!“ Princezná to urobila a čo sa nestalo! Z otvoru pod ježkovým krkom vyskočil krásny princ so zlatou hviezdou na prsiach. Keď to ráno sestry uvideli, jedna skočila od zlosti z najvyššieho hradného okna a druhá skočila do hlbkej hradnej studne.

A princ s princeznou dostali celé kráľovstvo, pekne si v ňom žili a žijú dodnes, ak neumreli.

Podkrkonošská ľudová rozprávka.

Ježek východní

Ježek východní, který žije na našem území, je noční tvor. Málokdy máme možnost ho zahlédnout. Možná jedině na podzim, kdy se snaží sehnat si co nejvíce potravy, aby přibral a přežil zimu někde v úkrytu. Takhle jsem i já jednou objevila ježka u nás na chalupě vedle silnice. Bála jsem se, že ho může zajet auto. Překvapovalo mne, že se nebojí ani aut ani mne. Nakonec jsem se rozhodla, popadla jsem milého ježka do hadru a přenesla do zahrady, kde je potravy dost a k silnici daleko.

Jindy se přihodila jiná úplně unikátní věc. Bylo to na jaře a já se dala do uklízení dřevníku. Na dřevo, kterým se mělo topit, hodil někdo velký igelit a přes něj zase jiné nepotřebné krámy. Nejprve jsem spoustu věcí odklídila, abych vyprostila igelit, načež ho mohla vytáhnout a vyhodit. Uchopila jsem jeho cíp a táhla. Na světlo boží se vykulilo hnízdo plné malých ježků. Jak já jsem se strašně vyděsila. Byli tak krásní, malíci a úplně růžoví i s bodlinami. V hrůze, jaká mne opanovala jsem se ani neradovala z jejich krásy. Mrzelo mne, že jsem jim zničila domov a snažila jsem se, co nejrychleji jim ho vrátit. Bála jsem se, že kdybych se jich dotkla, už by se o ně máma nestarala, neboť by cítila můj lidský pach. Tedy jsem je opatrně přistrčila smetáčkem na lopatku a vrátila je na přibližné místo ve dřevníku. Víc jsem nemohla dělat. Ale za hodinu jsem se do těch míst vrátila a už tam nebyli. Pevně doufám, že si je tenkrát jejich maminka odnesla a pečlivě schovala.

Zuzana Štancelová

Oriešok:

Občasník pro malé čtenáře v češtině a ve slovenštině. Vydává Klub slovenské kultury v ČR. Redakce: DNM, Vocelova 602/3, 120 00, Praha 2, tel.: 221 419 822; 724 052 170. Texty napsaly: Eva Wankeová, Helena Nosková, Zuzana Štancelová. Ilustrace a grafická úprava: Zuzana Štancelová

Príloha Oriešok 1/2010 bola vydaná i za podpory Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí

DODO a PEPA

Píše a kreslí Zuzana Štancelová

